

INHOUD

<i>A. Davids</i> Van Canberra tot Harare: Het traject van de orthodoxe kerken	1
<i>B. Groen</i> De deelname van de orthodoxe kerken aan de assemblee van de Wereldraad van Kerken in Harare	19
<i>E.C. Suttner</i> Unionen und Unionsprojekte von Rumänen mit der Kirche von Rom	69
<i>G. Chediath</i> Een stem in de woestijn ...: De situatie van de oosters-katholieke kerken in India	83
<i>M. Immerzeel</i> Christelijke wandschilderingen in Libanon	99
Kronieken: Jeruzalem, <i>F. Bouwen</i>	123
Assyriërs in Californië, <i>H.L. Murre-van den Berg</i>	137
Mededelingen	140
Boekbesprekingen	142

PEETERS

PEETERS - BONDGENOTENLAAN 153 - B-3000 LEUVEN

ASSYRIËRS IN CALIFORNIË¹

Twee jaar geleden gaf ik in dit tijdschrift in een kroniek een impressie van de situatie van de Assyriërs in de Verenigde Staten. Voor algemene informatie over de geschiedenis van de emigratie naar de VS en over de verschillende bisdommen van de Assyrische Kerk van het Oosten in dit land verwijs ik naar deze kroniek. Afgelopen zomer was ik in de gelegenheid wat nader kennis te maken met de Assyrische gemeenschap in de staat Californië. Naast de gemeenschap in Chicago (zie daarvoor nu Yoab Benjamin, 'Assyrians in Middle America', *Journal of the Assyrian Academic Society*, X, 2 (1996), pp. 18-45), is de Assyrische gemeenschap in Californië het tweede zwaartepunt van de Assyriërs in de VS. De Assyriërs in Californië bevinden zich in het stedelijk gebied rond San Francisco en San Jose ('Bay Area'), en een aantal kleinere steden in de agrarisch belangrijke San Joaquin vallei in het midden van Californië in de plaatsen Turlock en Modesto. Daarnaast zijn er kleinere gemeenschappen in Fullerton en North-Hollywood. Voor een overzicht van namen en adressen van alle parochies van de Kerk van het Oosten in de VS en aanvullende informatie over deze kerk verwijs ik naar *The Electronic Messenger* (<http://www.cired.org/>) en naar het in *CO* (1997), 1-2 genoemde artikel van J.F. Coakley.

De gemeenschappen in Modesto en Turlock behoren tot de oudste in de VS. Een van de sporen daarvan is het gebouw van St. John's Assyrian United Presbyterian Church (Rev. George Shahbaz) in Turlock, dat al in de twintiger jaren van deze eeuw gebouwd is. De gebouwen

van de Assyrische Kerk van het Oosten in Turlock (Mar Addai-kerk, priester Jamil Warda) en Modesto (Mar Zaia-kerk, priester Oshana Kanun) zijn nieuw, maar dat is waarschijnlijk het gevolg van het feit dat deze kerken in de loop van de jaren nog gegroeid zijn, terwijl de Presbyteriaanse Kerk veel van haar leden verloren heeft aan Amerikaanse presbyteriaanse kerken. Een andere reden voor de geringe omvang van de huidige Presbyteriaanse Kerk is het feit dat er later Assyrische evangelische en pinksterkerken ontstaan zijn, die aan de oudere kerken leden hebben onttrokken. Deze beide denominaties hebben in Turlock eigen kerken. Ook de algemene begraafplaats van Turlock, met een groot vak Assyrische grafstenen die teruggaan tot de vroege negentiende eeuw, maakt op indrukwekkende wijze duidelijk dat de gemeenschappen hier al een lange geschiedenis van lief en leed achter de rug hebben.

Een opvallend kenmerk van de gemeenschap in de San Joaquin vallei is het feit dat hier niet alleen een Assyrische radiozender in de lucht is, maar ook een Assyrisch televisiestation: Assyria Vision. Dit station wordt gerund door Bet-Nahrain, een Assyrische vereniging in Ceres, een klein stadje op de weg tussen Turlock en Modesto, in een in Assyrische stijl opgetrokken gebouw. Naast de eigen zenders hebben de Assyriërs hier een eigen tijdschrift en een eigen website (Bet-Nahrain Online: <http://www.betnahrain.org/menu.htm>), waar ook de televisieprogramma's op te volgen zijn. De leiding is in handen van de charismatische Sargon

¹ Zie voor de vorige kroniek *CO* (1997), 1-2, pp. 148-152.

Dadisho. Zoals zoveel ijveraars voor goede doelen in Californië, halen ook de Assyriërs van de verschillende verenigingen en kerken veel geld binnen met het organiseren van bingo-bijeenkomsten. In het centrum van Bet-Nahrain heeft deze manier van geld inzamelen professionele vormen aangenomen. De lokale, veelal blank-Amerikaanse bevolking, installeert zich met kleurige viltstiften, een mascotte en de zojuist gekochte bingo-formulieren op zaterdagmiddag in de grote zaal voor een aantal rondes bingo. Hoewel de te winnen bedragen relatief bescheiden zijn (max. \$ 500), zal het feit dat in Californië het echte gokken verboden is niet vreemd zijn aan de populariteit van deze legale vorm van kansspelen. Dadisho weet op deze manier, geholpen door nogal wat vrijwilligers uit de gemeenschap, zijn tv- en radiostation in de lucht te houden. Gevolg van dit alles is dat de nietsvermoedende reiziger op zaterdagavond in zijn of haar motelkamer video's van Assyrische bruiloften kan bekijken terwijl op zondagochtend een Assyrische tv-dominiee de kijkers toespreekt. Daarnaast programmeert Dadisho regelmatig nieuwsuitzendingen en culturele programma's, bijvoorbeeld rond recent verschenen Assyrische of Engelse boeken.

De taalsituatie van de Assyriërs in Californië lijkt weinig af te wijken van die in het noorden van de VS. De nazaten van de emigranten van de eerste helft van de twintigste eeuw spreken geen of nauwelijks Modern Aramees meer en zijn al helemaal niet in staat deze taal te lezen of te schrijven. Deze Assyriërs zijn echter in veel gevallen niet meer direct bij de gemeenschap betrokken. Binnen de georganiseerde Assyrische

gemeenschap wordt veelal het Modern Aramees gebruikt. In de Presbyteriaanse kerk in Turlock, bijvoorbeeld, wordt nog wel in het Modern Aramees gepreekt, maar geeft het overgrote deel van de aanwezigen, ondanks een hoge gemiddelde leeftijd, de voorkeur aan de Engelse variant van de gezangen, waarschijnlijk vooral omdat de meesten het Modern Aramees niet kunnen lezen. Ook de radio- en televisieprogramma's van Assyria Vision zijn in het Modern Aramees. De leeftijdsopbouw in de Assyrische Kerk van het Oosten is gunstiger dan die in de Presbyteriaanse Kerk, omdat veel van de recente immigranten, zowel uit Irak als uit Iran, een sterke band met de oude kerk hebben. Zij zorgen daarmee voor een continuïteit die in de Presbyteriaanse Kerk lijkt te ontbreken. Een probleem voor de Assyrische Kerk van het Oosten is wel het feit dat de klassiek Syrische liturgie in de kerken in het Westen meer en meer onder druk komt te staan. De preken in de Kerk van het Oosten zijn veelal al in het Modern Aramees, maar de Mar Yosip kathedrale kerk van San Jose, o.l.v. Rev. Father Samuel Dinkha (voor sommigen misschien bekend van zijn Modern-Aramee literatuurgeschiedenis), voerde een opvallende vernieuwing door: het grootste deel van de liturgie wordt in het Modern Aramees uitgesproken in plaats van in het klassiek Syrisch. Tot nu toe heeft dit voorbeeld nog geen navolging gevonden in andere Assyrische kerken.

De Californische gemeenschap heeft de primeur gehad om het eerste, en tot nu toe enige, Assyrische lid van het Amerikaanse congres te kunnen leveren, mevrouw Anna Eshoo. Zij dient nu haar derde periode als Democratische

afgevaardigde van één van de Californische kiesdistricten. Zij beschouwt haar positie als een uitgelezen kans om de Assyrische belangen, zowel in de VS als in het Midden-Oosten, op het hoogste nationale niveau te behartigen.

H.L. Murre-van den Berg
(Leiden)